

Simona Jerala

LUCIE LIU »Ustvarjanje tega filma me je zelo spremenilo«

Center za tajvanske študije na Filozofski fakulteti in Slovenska kinoteka sta konec maja gostila dogodek, posvečen tajvanski LGBT+ skupnosti. Minevajo namreč tri leta, odkar je Tajvan – kot prva azijska država – uzakonil poroke istospolnih parov. Od tedaj je bilo na otoku sklenjenih že več kot 7000 istospolnih zakonskih zvez. Prvi del dogodka je potekal na Filozofski fakulteti, kjer je dr. Astrid Lipinsky, sinologinja in pravnica z dunajske univerze, predstavila zgodovino prizadevanja za uveljavitev LGBT+ pravic na Tajvanu. Dr. Lipinsky je bila tudi mednarodna strokovnjakinja za enakost spolov na revnem podeželju Shandonga na Kitajskem, sicer pa je direktorica dunajskega Centra za tajvanske študije.

Povečini študentska publika se je nato z dobro obiskanega predavanja prestavila v Slovensko kinoteko, kjer je nemška režiserka Lucie Liu predstavila svoj prvi celovečerni film **Taipeilove*** (2019). Dokumentarec je bil posnet, tik preden je Tajvan legaliziral gejevske in lezbične poroke, po svoji strukturi pa je izjemno preprost. Protagonisti na režiserkina vprašanja odgovarjajo v slogu govorečih glav, njihove pripovedi pa mestoma prekinjajo posnetki parade ponosa v Tajpeju, narejeni z dronom. A kljub temu je dokumentarec za Tajvan vseeno prelomen, saj LGBT+ tematike pred tem tam še nihče ni obravnaval na tak način. Z mlado režiserko, novinarko in politologinjo Lucie Liu sva se pogovarjali tik po projekciji v Slovenski kinoteki.

**

Po projekciji si občinstvu pojasnila, da si *Taipeilove sama producirala in financirala. Zakaj si se odločila za tak način dela? Bo tako tudi pri tvojem naslednjem filmu, ki ga zdaj snemaš?** | Ja, *Taipeilove** sem čisto sama producirala in financirala – če ne štejem manjše *crowd founding* kampanje. Ker sem imela poleg snemanja še eno službo, sem na koncu lahko tudi vsakemu v ekipi nekaj malega plačala, razen sebi.

Nikoli nisem hodila na filmsko šolo; pred tem sem na Fakulteti za komunikacijske in poslovne vede diplomirala iz politologije, zato nisem niti vedela, da bi morala imeti producentko oz. producenta. Želela sem le slediti svoji ideji in jo realizirati po svoje.

Ko bom naslednjič delala celovečerni film, bom vsekakor drugače poskrbela za produkcijo. Trenutno delam na drugem filmu, ki bo hkrati moja magistrska naloga. A nisem prepričana, če ga bom kdaj predstavila javnosti, saj je tema zelo delikatna. Povem lahko le, da gre za begunsko zgodbo, povezano s Hongkongom.

Kako dolgo je trajalo snemanje filma? | Na Tajvanu sem bila 8 mesecev. Nekaj časa je namreč trajalo, da sem našla svoje protagoniste in snemalno ekipo. Iskala sem tudi nasprotnike istospolnih porok, saj sem želela pokazati tudi drugo stran. Na Tajvanu so še vedno ljudje, ki so proti temu, da bi bila LGBT+ skupnost enakopravna. Naš prvi snemalni dan je bil oktobra, ko je bila tam parada ponosa.

LUCIE LIU | FOTO OSEBNI ARHIV

Tajpejska Parada ponosa je v filmu videti res ogromna. | Ja, in po letu 2017 je postala še večja. Pridejo tudi ljudje iz drugih azijskih držav, saj so v Tajpeju lahko brez strahu. Nekoč sem na ulici srečala dva fanta iz Japonske in Koreje, ki sta mi povedala, da je parada ponosa edini dan v letu, ko se lahko na ulici poljubljata in držita za roke. To se me je tako dotaknilo, da sem se odločila za ta film. Takrat zakona o istospolnih zakonskih zvezah še ni bilo niti v zraku. Imela sem izjemno srečo, da se je zakonodaja začela spreminjati, ravno ko smo snemali film.

Bilo je kar bizarno, da sem pri 23 letih posnela svoj prvi film, ki je bil hkrati prvi film z LGBT+ tematiko na Tajvanu. Zato je film veliko potoval. Premiera je bila leta 2019 v Berlinu in mislila sem, da bo to edina projekcija. Nato pa so začela prihajati vabila univerz, nevladnih organizacij, festivalov. Na filmskem festivalu v Seulu smo dobili celo nagrado. Tudi med zaprtjem je bila vsaj ena projekcija vsak mesec, jaz pa sem imela Q&A preko Zooma.

Kako si sama povezana s Tajvanom? Kako si prišla do tega, da posnameš film prav tam, glede na to, da živiš v Berlinu? | Nameravala sem na prakso v Peking, a nisem dobila vize; Kitajska mi je bila bolj domača, saj smo hodili z družino vsako leto tja na počitnice. Nato mi je prijateljica predlagala, da grem na Tajvan. Prijavila sem se in pričela s prakso v Goethe inštitutu na Tajvanu. Ker je bilo v tistem času veliko filmskih festivalov, sem spoznala, kako živahni sta filmska in LGBT+ scena. Ta svet me je tako pritegnil, da sem si tudi sama zaželela uporabiti filmski medij za svoj izraz.

Kako bi primerjala LGBT+ sceno v Berlinu in Tajpeju? | Podobnost vidim predvsem v tem, da so lezbijke precej manj vidne. V Tajpeju sta jim namenjena samo ena čajna hiša in en klub, ki pa ne obratuje redno. Gejevska scena pa ima zase celo mestno četrt. Podobno je tudi v Berlinu.

Si med ustvarjanjem tega filma prišla do kakšnih spoznanj? | Predvsem do tega, da si moram bolj zaupati. Skozi proces snemanja sem spoznala, da moram slediti svoji intuiciji. Ko smo začeli snemati, so me obhajali dvomi, da nisem prava oseba za ta film, da pripovedujem zgodbo, ki ni moja. Nato sem se odločila, da ne bom govorila namesto nikogar, da bo vsak lahko govoril le zase. Spoznala sem tudi, da moraš biti zelo odločen, ko film delaš sam. Obhaja te veliko dvomov in moraš znati odgovoriti predvsem sam sebi, zakaj si tam upravičeno.

Razvila sem tudi odpornost na stres. In zavedanje, da moraš biti do vseh prijazen, tudi ko gredo stvari narobe. Čeprav slabo govorim kitajsko, sem se naučila nekaj kitajskih šal, tako da sem med snemanjem lahko od časa do časa sprostila vzdušje. Kadar je bila ekipa zelo utrujena, sem vse skupaj peljala na večerjo.

V dokumentaristiki še vedno prevladujejo beli moški. Spomnim se, kako mi je nekaj tipov pokroviteljsko želelo svetovati, kako naj se lotim stvari. A rekla sem jim: ne, film hočem narediti sama. Nisem želela, denimo, avstralskega snemalca. Želela sem tajvansko ekipo, ljudi, ki razumejo, kaj se dogaja. Zato so vsi v ekipi Tajvanci, celo glasbeniki. Le montažerka je iz Singapurja, razume kitajščino in angleščino in živi v Berlinu. Ustvarjanje tega filma me je zelo spremenilo. Zdaj veliko bolje vem, kaj vse zmorem, ko si nekaj zares želim.